

TRÁCH NHIỆM BẢO VỆ QUYỀN CON NGƯỜI CỦA DOANH NGHIỆP THEO CÁC HIỆP ĐỊNH ĐẦU TƯ SONG PHƯƠNG VÀ NHỮNG VẤN ĐỀ PHÁP LÝ ĐẶT RA CHO VIỆT NAM

NGUYỄN THỊ ANH THƠ *

Tóm tắt: Các hiệp định đầu tư song phương (BITs) thế hệ đầu tiên không bao gồm các điều khoản về trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp (Corporate Social Responsibility - CSR). Sau đó, điều khoản về trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp đã dần xuất hiện trong một số hiệp định đầu tư song phương nhưng không trực tiếp quy định nhà đầu tư phải có trách nhiệm bảo đảm quyền con người. Gần đây, hiệp định đầu tư song phương được sửa đổi theo hướng rà soát lại một số điều khoản cân bằng hơn về nghĩa vụ của nhà đầu tư. Theo đó, các hiệp định đầu tư song phương có xu hướng kết hợp các điều khoản về trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp trong các phần hoặc chương về “nghĩa vụ của nhà đầu tư” hoặc nhà đầu tư có trách nhiệm bảo vệ quyền con người được thiết lập bởi pháp luật quốc gia nước tiếp nhận đầu tư. Từ những kinh nghiệm phát triển và thiết kế điều khoản trách nhiệm bảo vệ quyền con người của doanh nghiệp trong các hiệp định đầu tư song phương của một số quốc gia, bài viết đưa ra một số đề xuất hoàn thiện pháp luật Việt Nam.

Từ khoá: Trách nhiệm xã hội; quyền con người; doanh nghiệp; BIT; Việt Nam

Nhận bài: 17/11/2023

Hoàn thành biên tập: 28/02/2024

Duyệt đăng: 28/02/2024

CORPORATE RESPONSIBILITY IN PROTECTING HUMAN RIGHTS UNDER BILATERAL INVESTMENT TREATIES AND LEGAL ISSUES FOR VIETNAM

Abstract: The first generation of bilateral investment treaties (BITs) did not include provisions on corporate social responsibility (CSR). After that, CSR clauses gradually appeared in a number of BITs, but did not explicitly require that an investor be responsible for ensuring human rights. Recently, many BITs have been revised to review some more balanced provisions on investor's obligations. Accordingly, BITs tend to incorporate CSR provisions, sections, or chapters as “investor's obligations”, or investors have responsibilities to protect human rights as required by national law. By analyzing the experience of some countries in developing and designing provisions on investor's responsibility to protect human rights in BITs, the article offers some proposals to improve Vietnamese law.

Keywords: Social responsibility; human rights; corporate; BIT; Vietnam

Received: 17 November 2023; Editing completed: 28 February 2024; Accepted for publication: 28 February 2024

1. Mối quan hệ giữa quyền con người và pháp luật đầu tư quốc tế

Quyền con người tương tác với pháp luật đầu tư quốc tế theo ít nhất năm cách khác

nhau¹: 1) nhà đầu tư có thể vi phạm quyền con người; 2) nhà nước có thể vi phạm quyền

* Tiến sĩ, Trường Đại học Luật TP. Hồ Chí Minh

E-mail: thona@hlu.edu.vn

¹ Luis Gonzalez Garcia (2013), *The Role of Human Rights in International Investment Law*, <https://www.matrixlaw.co.uk/wp-content/uploads/2016/05/The-role-of-human-rights-in-international-investment-law.pdf>, truy cập 06/02/2024.